

Н.О. БОНДАРЕНКО, к.е.н., проф. НТУ «ХПІ», Харків

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ АУДИТУ: СУТЬ, СКЛАД ТА ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ

У статті визначено поняття Міжнародних стандартів аудиту, приведені можливі порушення деяких Міжнародних стандартів аудиту при їх застосування в Україні

In clauses it is determined concepts of International standards of the audit, the resulted possible infringements of some International standards of audit at their use in Ukraine

В Україні правові засади здійснення аудиту визначають Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22 квітні 1993 р. (із змінами та доповненнями), Кодекс професійної етики аудиторів України, інші законодавчі та нормативні акти України.

Сертифікацію аудиторів в Україні здійснює Аудиторська палата України.

Професійна діяльність аудиторів в Україні регулюється нормативами (стандартами) аудиту.

З 2004 р. Україна перейшла на Міжнародні стандарти аудиту (МСА)

Метою Міжнародних стандартів аудиту є встановлення загальних правил щодо організації і методики проведення аудиту. Значення МСА полягає у визначенні методологічних засад проведення аудиту.

У теперішній час МСА містять такі тематичні частини: вступну частину (загальні положення щодо аудиторської діяльності), відповідальність, планування, внутрішній контроль, аудиторські докази, використання роботи інших фахівців, аудиторську думку та звітність аудитора, спеціалізовані сфери, супутні послуги, використання комп'ютерів в аудиті, вплив системи електронного оброблення даних на бухгалтерський облік і внутрішній контроль, оцінка властивого ризику і ризику невідповідності внутрішнього контролю, їх вплив на висновки аудиторської перевірки, етичні вимоги до аудитора.

Огляд досвіду впровадження МСА в Україні висвітив проблеми, які можуть привести до порушення деяких МСА.

Так, звісно, що для оцінювання фінансової звітності клієнта аудиторію потрібна уся інформація та пояснення до неї, тобто аудитор повинен мати певні аудиторські докази. Разом з цим, аудитор у ході перевірки може нехтувати збором достатньої кількості аудиторських доказів, зокрема, через велику вартість шляхів отримання цих доказів, що може привести до порушення вимог МСА 500 “Аудиторські докази”. [3, с.13].

Одним з найважливіших напрямів аудиту є перевірка облікових оцінок. Якщо аудитор висловлює думку про обґрунтованість облікових оцінок без достатніх відповідних аудиторських доказів, а також якщо відсутні документально оформлені докази, які підтверджують аудиторську думку про обґрунтованість і правильність відображення у фінансовій звітності облікових оцінок, то мають місце порушення МСА 540 “Аудиторська перевірка облікових оцінок” [3, с.30].

В ході перевірки аудитор використовує певні методи (індукції та дедукції), а також групи прийомів (підтвердження наявності ресурсів, порівняння, оцінки фінансової звітності). Якщо аудитор не використовує процедури підтвердження відповідності облікової політики попереднього періоду політиці поточного періоду, не дає в аудиторському висновку посилання на висновок попереднього аудитора, то це є ознаками порушення МСА 710 “Порівняльні дані” [3, с.62].

Кожна аудиторська перевірка передбачає надання аудитором клієнту аудиторського висновку певного виду, вимоги до якого викладені у МСА 700 «Аудиторський висновок про фінансову звітність». Разом з цим, якщо відсутній хоча б один із основних елементів структури аудиторського висновку; аудиторська думка недостатньо обґрунтована обставинами та рівнем суттєвості; відсутня ясність думки аудитора щодо фінансової звітності в цілому, то можна вважати вимоги до МСА 700 “Аудиторський висновок про фінансову звітність” порушеними [3, с.81].

В процесі перевірки аудитор повинен впевнитися в достовірності інформації, яка міститься у документах, підготовлених бухгалтером підприємства, що перевіряється.. Якщо аудитор використовує цю інформацію без відповідних перевірок, то це може привести до підготовки фінансових звітів, які містять викривлені дані, що є

ознакою порушення МССП 4410 “Завдання з підготовки фінансової інформації” [3, с.126].

В основі усіх зазначених порушень МСА - недостатня якість послуг з перевірки підприємств, які надаються аудиторами клієнтам. Для покращення якості аудиторських перевірок необхідна діюча система контролю цієї діяльності.

Список літератури: 1. Закон України “Про аудиторську діяльність” від 22.04.93р. (із змінами та доповненнями). 2. Національні нормативи аудиту і Кодекс професійної етики аудиторів України, затверджені рішенням Аудиторської палати України (АПУ) від 18.12.1998 р. № 73 (із змінами та доповненнями). 3. Аудит: Застосування міжнародних стандартів в аудиторській практиці України. Навчальний посібник. – К.: ТОВ «ІАМЦ АУ» СТАТУС» - 2005. – 172 с. 4. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики; Видання 2004 року. / Пер. з англ. мови О.В.Селезнев, О.Л. Ольховікова, О.В. Гик, Т.Ц. Шарашидзе, Л.Й.Юрківська, С.О.Куліков. – К.: ТОВ “ІАМЦ АУ”СТАТУС”, 2004. – 1028 с.

Поступила в редколегію 08.11.08